

Яўген Аснарэўскі
**Трыкутнік
Караля**

Яўген Аснарэўскі
Трыкутнік Караля

«Электронная кнігарня»

2018

Аснарэўскі Я.

Трыкутнік Караля / Я. Аснарэўскі — «Электронная книгарня»,
2018

ISBN 978-985-7165-68-1

Гарадзенскі гісторык Мечыслаў нечакана знаходзіць каштоўны прадмет – сярэбраную капсулу з часоў апошняга караля Рэчы Паспалітай – Станіслава Аўгуста Панятоўскага. Падчас свайго палону ў гарадзенскай рэзідэнцыі кароль у таямніцы ад расейскіх улад схаваў артэфакт, змясціўшы ў яго пасланне для нашчадкаў. Запіска Станіслава Аўгуста ўтрымлівае загадку, разгадаць якую разам са сваімі сябрамі Вікай і Уладзімірам бярэцца Мечыслаў. Маладым людзям удаецца высветліць, што манарх быў чальцом загадкавай арганізацыі масонаў, але ў гэты час у расследаванне пачынаюць умешвацца незнаёмыя, і сябры паступова разумеюць, што ім пагражае сапраўдная небяспека... Кніга заснавана на гістарычных фактах. Усе галоўныя героі маюць рэальныя прататыпы.

ISBN 978-985-7165-68-1

© Аснарэўскі Я., 2018

© Электронная книгарня, 2018

Содержание

Глава 1. У тры гадзіны дня	6
Глава 2. Прафесар філасофіі	11
Глава 3. Трыкутнік караля	15
Глава 4. Сон Вікі	19
Конец ознакомительного фрагмента.	20

Яўген Аснарэўскі

Трыкутнік Караля

© Яўген Аснарэўскі, 2018

© ІП Янушкевіч А.М., 2018

© Распаўсюджванне e-book. ТАА «Электронная кнігарня», 2018

Глава 1. У тры гадзіны дня

Мечыслаў ўжо даволі доўга бадзяўся па цэнтры горада, пазіраючы на будынкі. Гэта быў звычайны працоўны дзень, абедзенны час якога Мечык праводзіў вывучаючы свой любімы горад. Гродна стаў яму родным, хоць вырас ён у невялікім мястэчку нездалёк.

Старыя, крывыя вулачкі, велічныя касцёлы – у гэта ўсё цяжка было не закахацца. Мечык і не спрабаваў супраціўляцца абаянню горада. Ужо ў першы прыезд ён ведаў, што хацеў бы жыць тут, сярод усёй гэтай прыгожай даўніны, якая не палыхала чалавека сваёй несувымернай яму веліччу. Падобнае можна было сказаць, да прыкладу, пра Фарны касцёл, але ўсё ж не – і ён быў Мечыку сваім, як сябар дзяцінства, з якім звязваюць гады дробных свавольстваў і грубых правін, радасцяў і крыўдаў. Гарадзенская даўніна улагоджвае гараджан, лагодна ўсміхаючыся ім мілавіднымі фасадамі з маленькімі балкончыкамі над каменным тратуарам.

Вось ужо некалькі гадоў бліскучы выпускнік аднаго з польскіх універсітэтаў, магістр гістарычных навук – пан Мечыслаў, працаваў, не пакладаючы рук, зусім не па сваёй спецыяльнасці. Працаваць прыходзілася не галавой, а рукамі і хоць, па сутнасці, Мечык нічога не меў супраць такой працы, у глыбіні душы варушылася крыўда ні то на сябе, ні то на краіну, ні то на тых, хто быў вінаваты ў такім становішчы яго краіны.

Каб філасофстваваць, зрэшты, у Мечыслава было не вельмі шмат часу. Хлопец ужо паспеў абзавесціся жонкай і маленькім дзіцём, і абодва гэтых родных і блізкіх яму чалавека, зразумела, патрабавалі самай пільнай увагі, якую Мечык з задавальненнем аддаваў ім, не забываючы пры гэтым і пра сваю творчасць.

Тварыць жа Мечыслаў мог не толькі гістарычныя нататкі, але і карціны. Гісторык сапраўды нядрэнна маляваў. Такая адоранасць, безумоўна, яшчэ больш распальвала жаданне Мечыка працаваць у асноўным сваім розумам, а не мускуламі.

У абліччы гэтага маладога, дваццаці з лішнім гадоў ад нараджэння, чалавека, была прыкметная ахайнасць. Характар пана Мечыслава быў не самы спакойны, хоць гэты добры па натуры хлопец не быў пазбаўлены разважлівасці і валодаў здольнасцю стрымліваць гарачыя парывы сваёй душы, у тыя моманты, калі яна клікала яго наперад. Розум падказваў Мечыку, што актыўныя дзеянні не заўсёды патрэбныя і што вось так проста ўзяць і даць бязглуздаму балбесу па фізіяноміі – не заўсёды лепшае, хай нават і вельмі жаданае, рашэнне.

Не гледзячы на немагчымасць зарабляць сваёй каханай спецыяльнасцю – гісторыяй, хоць колькі-небудзь прыстойныя грошы, Мечыслаў не кідаў сваіх заняткаў на ніве Клію, а проста рабіў гэта ў вольны ад асноўнай працы час.

Так і зараз, у свой абед, малады чалавек хадзіў па горадзе і прымячаў тое, што яму было трэба для нататак, якія ён публікаваў у гістарычных часопісах. У распрацоўцы гісторыка было адразу некалькі артыкулаў, а прагулкі па Гродна, звычайна, натхнялі яго і на новыя ідэі, таму ён не спяшаўся вяртацца на працу, а ўсё блукаў і блукаў сярод мінакоў, як звычайна ў такі час, трохі спяшаючыхся і панурых, сноўдаючых па сваіх справах.

Мечыслава моцна засмучала тое, што ў яго любімым горадзе ўжо даўно даволі бязладна ставіліся да гістарычнай спадчыны. Мечык быў актыўным крытыкам дзеянняў гарадской адміністрацыі, якая разбурала старадаўнія ансамблі вулачак і плошчаў Гродна. Імкнучыся хаця б зафіксаваць на фота, атакаваных людзьмі маўклівых сведкаў мінулага, Мечыслаў не раз дакараў сабе, калі не паспяваў да якога-небудзь доміка, са сваім фотаапаратам, раней, чым да яго паспявалі разнамасныя групы працоўных з бульдозерам. Таму ён з вялікай увагай працягваў блукаць па старым цэнтру, узіраючыся ў знаёмыя кварталы і, з унутраным трымценьнем, ўяўляў сабе чарговыя работы па паляпшэнню гарадской інфраструктуры, якія праз раз зводзіліся да разбурэння гарача любімага ім прыгожага беларускага горада.

Цяпер ён ішоў па вуліцы Савецкай, якая выглядала зусім не па-савецку. У адным з закуткаў, якія адкрываліся воку з гэтай вуліцы, некалькі чалавек, у робах, капалі яму.

Адным з вялікіх інтарэсаў Мечыслава была археалогія. Веды маладога чалавека ў гэтай дысцыпліне былі сапраўды шырокімі. Яшчэ ў гады першых курсаў універсітэта, ён актыўна ўдасканальваў свае навыкі ў гэтай галіне, абганяючы праграму і здзіўляючы выкладчыкаў. Пазней Мечык любіў аглядаць траншэі, выкапаныя працоўнымі на вуліцах Гродна. У іх амаль заўсёды можна было знайсці нешта цікавае для археолага. Сырая зямля, яе выгляд і пах, ужо абяцалі Мечыславу плойму адкрыццяў і ён лёгка знаходзіў дзіўныя рэчы там, дзе іншыя мінакі бачылі толькі камякі гразі, брыдка прыліпаючыя да чыстага, яшчэ пахкага свежай скурай і офісам, абутку. Рабочыя часцяком са здзіўленнем глядзелі на невядомага ім маладога чалавека, які вывучаў плён іх працы, але мала хто цікавіўся: што ж спатрэбілася яму тут і навошта трэба разглядаць і перабіраць кучы зямлі, выкінутай на агляд пракожных вялікімі рыдлёўкамі – шуфлямі, як іх называлі самі працаўнікі гарадской гаспадаркі.

Мечык не стаў паварочваць, каб паглядзець на яму рабочых у закутку, бо ён бачыў яе ў мінулы раз, а працягнуў рухацца наперад.

Дайшоўшы да канца вуліцы, ён павярнуў у сквер на месцы разбуранага галоўнага каталіцкага храма Гродна – Фары Вітаўта, і, прайшоўшы міма нейкай парачкі, якая займала, як звычайна, лаўку ля краю сквера, павярнуў на вуліцу Замкавую, накіроўваючыся ў бок гродзенскіх каралеўскіх рэзідэнцый. Перад ім маячыла высокая пажарная вежа, яна паходзіла на сярэднявечную абарончую, з фігурным флюгерам і бутафорскім пажарнікам на верхняй пляцоўцы.

Перайшоўшы дарогу побач з упрыгожаным гербам Гродна асабняком арыстакратаў Храптовічаў, Мечыслаў накіраваўся да драўлянай статуі Вітаўта, падоранай шмат гадоў таму літоўцамі, і калі дайшоў да яе, павярнуў налева ў Новы замак. Ззаду засталіся вароты замка з фігурамі каменных сфінксаў, якія вось ужо больш за дзвесце гадоў ахоўвалі ўваход у былую каралеўскую рэзідэнцыю.

Звярнуўшы направа, Мечыслаў апынуўся на абрыве над мірным цягам Нёмана, адкуль адкрываўся цудоўны від на Стары замак і Каложскую царкву. Унізе, па набярэжнай, рухаліся малюсенькія фігуркі людзей, сонца свяціла ярка і яго цяпло можна было лёгка адчуць, падставіўшы твар, з заплюшчанымі вачыма, пад ззянне, якое напаўняла ўсю прастору. Аблогі – шырокія, пакрытыя неверагодна складанымі разводамі, у прасвеце якіх і гарэў яркі сонечны шар, засланылі сабою амаль усё неба, і здавалася, віселі нізка над іскрыстымі, зялёнымі хвалямі ракі, адкрываючы ў далі размыты блакітнай смугой, дэманструючы высокія груды-горы над лесам, пейзаж.

Палюбаваўшыся гэтай карцінай, Мечыслаў працягнуў свой шлях. Прайшоўшы ўздоўж правага крыла каралеўскага палаца, якое выходзіла да абрыву, ён павярнуў налева і выйшаў да паўкруглага палацавага эркера.

Тут корпаліся пяцёра рабочых, яшчэ столькі ж сядзела на прыступках перад палацам, а адзін аблюбаваў для сябе дэкаратыўную вазу, ужо ладна аблезлую ад часу. Брыгада вяла раскопкі, відаць, з мэтай рамонту вадаправодных труб. Усмяшлівыя, адпачываючыя без справы, працоўныя, дружна зірнулі на Мечыслава.

– Добры дзень, спадарства, – убачыўшы іх увагу, сказаў Мечык.

– Спадары вось тут надоечы ўсе ў Парыж паехалі, – адказаў рабочы з тварам Вітаўта на карціне Матэйкі «Грунвальдская бітва». – А мы вось тут зямлю роём.

Астатнія рабацянгі стрымана засмяяліся.

Гісторык нічога не меў супраць жартачак рабочых і ўжо даўно прывык да іх.

Будаўнік – вельмі філасофская спецыяльнасць. Адпачынак пасля цяжкай фізічнай працы, на кучы будаўнічых адходаў, з кубачкам таннай, растваральнай кавы, размешанай чымсьці накшталт цвіка – вось яна цудоўная рэальнасць будаўніка, пра якую Мечыслаў ведаў не

па чутках. У такія моманты чалавек бывае адкрыты і філасафічны да крайнасці, нават калі ўсё яшчэ цвярозы.

– Я наогул гісторык, пагляджу трохі, што тут у зямлі можа быць.

– Так-так, калі ласка, – ветліва адказаў нейкі тып, які, мяркуючы па больш ахайнай фізіяноміі і апранутай белай касцы, з’яўляўся брыгадзірам.

– Нам зямлі не шкада, – уставіў «Вітаўт», выклікаўшы ў працоўных крывыя ўсмішкі.

Мечыслаў апусціўся на кукішкі і пачаў разглядаць кучы зямлі перад яго тварам. Адзін з тых працоўных, якія ўвесь час капалі, між тым вылез з траншэі, падышоў да брыгадзіра і папрасіў запаліць. Тыя працоўныя, якія засталіся адпачываць, вярнуліся да абмеркавання нейкага фільма, нядаўна паказанага па тэлевізары. Адзін з іх уважліва паглядзеў на значок з гербам Пагоня, на грудзях гісторыка.

Мечыслаў тым часам капаўся ў зямлі. Цікавасць да раскопак у самым цэнтры горада заўсёды была максімальнай. Адсюль, з гэтых пагоркаў, жыхары горада глядзелі на навакольны свет... Стагоддзямі на гэтым месцы жылі людзі. Што тычыцца прасторы за эркерам Новага замка, то тут маладога чалавека прыцягвала магчымасць убачыць у раскопках падмуркі саксонскай капліцы васемнацатага стагоддзя, якая служыла для малітвы каралю і была разбурана ў дваццатым стагоддзі. Траншэі рабочых былі пракапаныя як раз у тым месцы, дзе павінны былі хавацца яе падмуркі.

Выбух рогату прымусіў Мечыка падняць галаву. Двое рабочых задумалі дуэль на рыдлёўках, астатнія сэкундавалі ім. Адзін з іх адыходзіў у бок маладога гісторыка і, наблізіўшыся да яго ў шчыльную, адскочыў у момант удару лапатай, які зрабіў яго праціўнік – пажылы чалавек з чорнымі вачыма і сівымі, смешна зачасанымі, валасамі. Рыдлёўка прасвістала ў паветры і трапіла зусім не туды, куды жадаў той, хто трымаў яе. Мечык закрыў вочы.

– Гэтыя працоўныя проста як цыркачы. У жыцці не бачыў такіх вясёлых капальнікаў, – сказаў сам сабе Мечыслаў і тут жа апусціў галаву, таму што яго рука, у будаўнічай пальчатцы, мацаючы ў кучы зямлі, адчула нейкі выцягнуты прадмет. Змахнуўшы зямлю, што патрапіла на яго нарочны гадзіннік, які паказваў тры гадзіны дня, гісторык глянуў на тое, што было ў яго руцэ. Ўгледзеўшыся, ён спачатку не паверыў вачам. Гэта была невялікая металічная капсула з выявай нейкіх завіткаў, не вельмі добра бачных на цёмнай паверхні. Над гэтымі завіткамі змяшчалася карона. Трохі ачуняўшы ад здзіўлення, ён падумаў, што ўжо бачыў такі малюнак.

– Дык гэта ж... – гісторык здзіўлена падняў бровы.

На капсуле была адлюстравана манаграма караля Станіслава Аўгуста Панятоўскага, дакладна такая ж, як на сцяне яго гродзенскага палаца. Тры лацінскія літары «S A R», якія азначаюць фразу на лацінскай мове: «Stanislaus Augustus Rex».

«Станіслаў Аўгуст Кароль», – падумаў Мечык.

Але самым дзіўным Мечыславу здалася тое, што капсула, падобна, была зроблена са срэбра. Матэрыял пацямнеў, але ў свежай драпіны, нанесенай лапатай працоўнага, які не заўважыў, што ён выкінуў на паверхню, праступаў светлы метал.

Мабыць, гэта было не зусім правільным дзеяннем, але малады гісторык сунуў капсулу пад кашулю і, падняўшыся на ногі, хуткім крокам пайшоў прэч, не паварочваючыся на ўсё яшчэ дуракуючых рабочых.

Пралятаючы па вуліцах, Мечыслаў адчуваў, як сэрца калоціцца ў грудзях. Часам ён зазіраў пад кашулю, каб пераканацца, што ён нічога не прыдумаў, і яму сапраўды ўдалося знайсці гэтакі каштоўны артэфакт.

Выпусціўшы на парозе дома ключы, ён імкліва нагнуўся за імі і, намагаўшы іх злёгка дрыготкімі пальцамі, рэзка выпрастаўся, выдыхнуў, сказаўшы сабе, што трэба супакоіцца, ускінуў галаву, а затым рэзка ўставіў ключ у замок. Ключ лёгка пракруціўся і Мечык увайшоў у дом. Цяпло і знаёмы пах свайго дома адразу супакоілі яго, але неверагодная знаходка працягвала паліць рукі. Шурпатая, цёмная паверхня капсулы была прыемнай навобмацак, але галоў-

нае, вядома, тое, што ўнутры. Што можа быць схавана ў капсуле з каштоўнага мэталу, з манаграмай апошняга ўладцы Рэчы Паспалітай?

Падняўшыся на гарышча дома, гісторык пашукаў інструменты, якія маглі спатрэбіцца для працы з капсулай. Нечакана ён кінуў усё і проста сеў на кульгавае старое крэсла, якое дасталося яму ад прадзеда, і пільна прыгледзеўся да капсулы. На ёй быў яшчэ адзін, цяпер ледзь прыкметны, знак. Нешта накітал крыжа і ружы. Ніякіх надпісаў відаць не было, але зачынена капсула была вечкай з маленькай ручкай у выглядзе каровінай галавы.

– Так-так, – прашаптаў сабе пад нос Мечык. – Галава вала, здаецца гэта герб Панятоўскіх.

Было падобна на тое, што вечка проста ўстаўлена ў капсулу і ніяк не мацуецца звонку. Захоўванне ў неналежных умовах зрабіла сваю справу: стан капсулы быў даволі такі дрэнны. Малады чалавек злёгка патузаў за галаву вала – вечка не паддалася. Прыгледзеўшыся, Мечыслаў заўважыў, што рагатая ручка вырастала з невялікай кароны.

– Гэта Сапраўды герб Панятоўскіх, – гучна ўголос сказаў сам сабе Мечык.

Застыўшы на некалькі секунд, малады чалавек паспрабаваў круціць ручку супраць гадзіннай стрэлкі. Вечка не паддавалася. Сціснуўшы вусны і глыбока ўдыхнуўшы, гісторык яшчэ раз паспрабаваў пакруціць ручку. На гэты раз ён пачуў рэзкаваты трэск і вечка, на здзіўленне лёгка адлучыўшыся, засталася ў левай руцэ Мечыслава. Капсула была адкрыта!

Чамусьці менавіта ў гэты момант Мечык успомніў, што так і не вярнуўся на працу, і проста будзе мець прагул, што яго зусім не кранула.

Ён здрыгануўся ад гуку сігнала вырабленага суседскім аўтамабілем, які пад'ехаў да дома насупраць. Машынальна падняўшы галаву і паглядзеўшы ў акно, ён тут жа зноў яе апусціў і плаўна разгарнуў да сябе капсулу, тым бокам, дзе толькі што была вечка, а затым пільна зірнуў ўнутр.

– Так, – сказаў Мечыслаў, папстрыкаўшы языком і злёгка ўсміхнуўшыся. Ён задуменна глядзеў на знаходку.

Капсула не была пустая. Надзеўшы чыстую пальчатку, якую Мечык вывудзіў са скрыні з інструментамі, ён асцярожна, двума пальцамі, дастаў са срэбнай ёмістасці яе змесціва. У руцэ даследчыка апынулася маленькая скрыначка з чырвонага дрэва, мяркуючы па выглядзе – выдатна захаваная. Адклаўшы каштоўны пенал на стол, малады чалавек вырашыў заняцца капсулай. Ён хутка падрыхтаваў ашчаджальны содава-саляны раствор, для ачысткі срэбра, і пагрузіў у яго сваю здабычу, а потым вярнуўся да пенала.

– Трэба будзе ўсё ж праверыць хромпікам гэта срэбра. Хоць, я і так упэўнены... – заўважыў сам сабе Мечык.

На вечцы красаваўся пазалочаны герб Панятоўскіх – вол павернуты налева. Асцярожна адкрыўшы пенал, гісторык дастаў нешта невялікае, падобнае на скрутак паперы.

– Ды гэта ж пергамент, – здзіўлена прамовіў Мечыслаў. – У Гродне? У васемнаццатым стагоддзі? Калі гэта, вядома, сапраўды прывітанне з васемнаццатага стагоддзя, – дадаў ён, жмурачыся на святло суседскага акна, дзе гарэла яркая люстра, бо ўжо надышоў вечар.

Асцярожна разгарнуўшы пергамент з дапамогай свайго любімага, што служыў яму ўжо, здавалася, тысячу гадоў, алоўка, малады чалавек убачыў польскі тэкст напісаны чырвонымі чарніламі, цудоўным, каліграфічным почыркам.

«Rycerz Salsinatus złożył swoje imiona w trójkąt. Umieść wybranych według imion na miejscach ich w dniu przybycia rycerza na świat mapa gwiazd jego słońcem wskaże na słońce w imion trójkąt. Odpowiedź w imionach wybranych złożonych razem otrzymasz. Na Poszukiwanym znajdziesz ją w wyznaczonym dniu».

Мечык свабодна валодаў польскім і таму хутка, тым самым алоўкам, які выкарыстаў для таго, каб разгарнуць скрутак, ён запісаў на кавалачку паперы пераклад:

«Рыцар Salsinatus імёны свае ў трыкутнік склаў. Пастаў абраных па імёнах на месцы іх у дзень прыходу рыцара ў свет зорная карта яго сонцам на сонца пакажа ў імёнаў трыкутнік. Адказ у імёнах абраных складзеных разам атрымаеш ты. На Шуканым знойдзеш яго ў дзень прызначаны».

Усміхнуўшыся, Мечыслаў пастукаў тупым канцом алоўка аб стол.

– Мда уж...

«Пераклад з польскай атрымаўся кітайскім – нічога ж не зразумела...» – прамільгнула ў галаве Мечыка.

– І што далей? – спытаў ён сябе ўголас.

– Напісаць Віцы, – адказаў сам сабе гісторык.

Глава 2. Прафесар філасофіі

Сонечным, пагодлівым днём, па вуліцы Універсітэцкай горада Вільні, якая праходзіць, як і вынікае з назвы, побач з універсітэтам, ішла маладая дзяўчына гадоў дваццаці. На ёй былі элеганныя штонікі, любімага ёю белага колеру, белы жа шалік і лёгкае, светла-шэрае паліто. Уся яе стройная фігурка, здавалася, была ўвасабленнем элегантнасці. У яе былі шэрыя, напоўненыя жывымі іскрынкамі, вочы, светла-русыя валасы і доўгія пальчыкі, без яркага лаку на акуратных кіпціках.

Прайшоўшы міма пазбаўленага ўсякай пампезнасці светлага будынка прэзідэнцкага палаца, яна накіравалася ўнутр старадаўняга Віленскага універсітэта, чый масіўны корпус навісаў над стаянкай машын. Дзяўчына трымала шлях да адной з заляў, дзе ёй была прызначаная сустрэча. Дасягнуўшы ўваходу ў памяшканне, які быў размешчаны паміж двума нішамі з белымі скульптурамі, яна на момант затрымалася і, падняўшы галаву вышэй, прачытала надпіс на латыні, змешчаны над злёгка прыадчыненымі, цяжкімі дзвярыма:

«Alma Mater Vilnensis»

Трохі нахіліўшы галаву набок, гасця падоўжыла свой шлях у залу, якая насіла літоўскаю назву «Mažoji aula». Увайшоўшы ў яе, дзяўчына акінула позіракам велічнае памяшканне, з радамі карыфскіх калон ўздоўж сцен. Зала была застаўлена крэсламі з мяккімі чырвонымі спінкамі. У далёкім канцы яе, спіной да ўвайшоўшай, стаяў чалавек у карычневым касцюме і карычневых жа лакараваных туфлях. Ён як быццам ведаў, што тая каго ён чакае – ужо тут, хоць яна ўвайшла амаль бяшумна. Павольна разгарнуўшыся да яе, чалавек падняў вочы. Пільны погляд яго трохі выпуклых вачэй, чорнага колеру, здаваўся насмешлівым і гэты насмешлівы позірк зваліўся на гасцю. У гэтага чалавека быў квадратны падбародак, нізкі лоб і чорныя, неверагодна густыя, кучаравыя валасы. Яго пухляк вусны былі складзены ў лёгкую ўсмішку. Твар здаваўся ў цэлым трохі глупаватым, а чырвоны ў белую палоску галыштук – толькі ўзмацняў гэтае ўражанне. Акрамя таго, чалавек быў невысокі і даволі поўны.

Змераўшы адзін аднаго позіракам, гэтыя двое злёгка сумеліся.

– Добры дзень, – сказала дзяўчына па-літоўску, прыемным мяккім голасам, добра дапаўняючым яе мілавідную знешнасць, – гэта вы Міхаілас Літвакас?

Карычневый чалавек злёгка пакланіўся, адвёўшы рукі трохі назад, і адказаў высокім, хлапечым тэнарам:

– А вы, я ўпэўнены, і ёсць Вікторыя.

– Так... Гэта я, – адказала дзяўчына.

– Вас да мяне паслаў прафесар Баранаўскас? Гэта значыць ён – гісторык, паслаў да мяне – філосафа, дзяўчыну з пытаннем па гісторыі, я правільна зразумеў? – насмешліва спытаў прафесар.

– Гэтае пытанне вамі дасканала вывучана, прафесар. Паважаны прафесар Баранаўскас гэта ведаў і таму накіраваў мяне да вас.

– Што ж гэта за пытанне?

– Гісторыя таемных таварыстваў, прафесар.

Літвакас цмокнуў сваімі поўнымі вуснамі і аблізаў іх як бы ў знак таго, што яго апетыт прагнуўся.

– Так-так, – сказаў ён, патупіўшы вочы ўніз, – гэтая тэма мяне вельмі цікавіць... вельмі. Дзяўчына ўсміхнулася і з разуменнем паківала галавой.

– Ну што ж, пайшлі лепш у мой кабінет – вымавіў Літвакас. – А па дарозе купім пірожных, вы ж любіце пірожныя, праўда? І давайце размаўляць на вашай роднай мове, я бачу, што

вы валодаеце літоўскім, але хачу, каб вам было максімальна камфортна, а ваша мова і для мяне, можна сказаць, родная.

Кабінет прафесара, куды праз сорак хвілін ён увайшоў з дзяўчынай, якая трымала скрыначку пірожных, знаходзіўся даволі далёка ад месца сустрэчы суразмоўцаў. Гэта была невялікая каморка, застаўленая ўсякай рознасцю.

Размясціўшыся ў крэсле і прапанаваўшы госці сесці, прафесар сказаў:

– А вось наш агульны сябар – майстар несці лухту з разумным выглядам. Ён быў бы добрым палітыкам.

Ён змоўк, запытальна глядзячы на дзяўчыну.

– Я не буду адымаць занадта шмат вашага часу...

– Ды што вы? Не стрымлівайце сябе, я не спяшаюся.

– І ўсё ж... Мне, канешне, было б цікава праслухаць лекцыю па гісторыі таемных таварыстваў васемнаццатага стагоддзя, бо я чула пра тое, які вы выдатны лектар, прафесар, – Літвакас злёгка нахіліў галаву і пастукаў пальцамі па сталю, – але я, паўтаруся, не хачу ў вас адымаць шмат часу...

На гэтых словах дзяўчына, лёгка, хуткім рухам, дастала складзеную ўдвая паперку і, разгарнуўшы яе, паклала на стол перад прафесарам, да таго яна дадала дзве фатаграфіі, на кожнай з якіх было адлюстравана па адным прадмеце: на першай – серабрыстая капсула, на другой – маленькая чырвоная скрыначка.

– Вось тэкст, – сказала Віка, паказваючы на паперку ў сваёй руцэ, – які мне вельмі хацелася б зразумець. Ці можаце вы растлумачыць сэнс? Ён напісаны на сапраўдным пергаменце і знойдзены ў футляры, – дзяўчына ткнула пальчыкам у фота, – а футляр у срэбнай капсуле, яна на іншым фота.

Яна дастала яшчэ некалькі фотаздымкаў, якія паказвалі знаходкі з розных бакоў, і, склаўшы рукі на грудзях, сядзела моўчкі, пакуль прафесар, павольна адарваўшыся ад спінкі крэсла, яшчэ павольней нахіляўся да фатаграфій і лістка на сталю. Чым больш ён прыглядаўся да іх, тым больш пашыраліся яго вочы. Было бачна, што ён стаў дыхаць часцей. Ён даволі доўга ўглядаўся ў выявы на фотаздымках і перачытваў тэкст на лістку. Здавалася, ён зусім забыўся аб сваёй маладой наведвальніцы. Нарэшце Літвакас адкінуўся ў крэсле, прыціснуўшы дзве складзеныя далоні да вуснаў і глядзячы ў пустэчу. Рэзка перавёўшы позірк на сваю госцю, ён сказаў спакойным тонам, хоць голас яго дрыгнуў на апошніх словах:

– Гэта праўда, скажыце сумленна? Можа быць гэта жарт, містыфікацыя... Як мне даведацца? Вы хочаце... Хочаце чаго? Можа быць грошай?

– Я хачу даведацца, што значаць словы на лістку.

– Людзі хлусяць іншым пра ўсё, каб атрымаць грошы, а грошы хлусяць ім пра іх саміх, што яны атрымалі сябе, – вымавіў, сапучы Літвакас.

Дзяўчына задуменна адвяла позірк.

– Дзе гэта было знойдзена?

– Там, дзе жыў Панятоўскі. Вы ж ведаеце ўжо, што там манаграма Панятоўскага?

– Ведаю не горш за вас! – рашуча і зло гаркнуў прафесар. Ён імгненна авалодаў сабой, толькі ў глыбіні вачэй чыталася злосць ад раптоўнай ўспышкі.

– Людзі хочуць толькі жэрці, але вы – вы імкнецеся да нечага большага! Дзеля чаго вы асабіста, мілая, цягніцеся да гэтых ведаў? Калі гэтая сярэбраная штука сапраўдная, то каштуе шмат грошай, але ж вам не патрэбны грошы. Вы проста любіце гісторыю, як мне сказаў ваш... наш агульны сябар – прафесар Баранаўскас. І вы нават не гісторык па спецыяльнасці. Вы цягніцеся да ведаў. Але не да грошай. Але ведаеце, што я скажу вам? Гэта ўсё больш сур'ёзна, чым вы можаце ўявіць. Лепш бы вы не прыходзілі да мяне з гэтымі фотаздымкамі і запіскай. Хочаце ведаць... хочаце, значыць, ведаць? Ну дык я вам скажу.

Літвакас расхваляваўся зноў, але узяў сябе ў рукі.

– Так... – прафесар прыслабіў свой смешны галыштук.

– На срэбнай капсуле знаходзіцца манаграма караля Панятоўскага, там ёсць яшчэ невялікі малюнак: ружа і крыж – эмблема ордэна розэнкрэйцараў, вол – герб роду Панятоўскіх. Вось гэта ўсё вы ведалі. Цяпер тое, што вы не ведалі, – вымавіў ён.

Дзяўчына прыўзняла галаву і прыжмурылася.

– Дык вось, тое, што вы не ведалі, – Літвакас шматзначна памаўчаў.

– Мяркую, Баранаўскас ўжо распавёў вам, што кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі, быў масонам і розэнкрэйцарам, рыцар Salsinatus – частка тытула, дадзенага каралю ў масонскай ложы. Salsinatus – анаграма ад імя Станіслаў. Усё гэта даволі шырока вядома сярод тых асоб, што цікавяцца гісторыяй і, верагодна, ужо вядома вам, дзякуючы нашаму паважанаму сябру, прафесару гэтай самай гісторыі Баранаўскасу. Так?

Дзяўчына нахіліла галаву ў знак згоды.

– І значыць... – працягнуў прафесар, – я нічога больш не магу вам сказаць. Так, я ўсё жыццё цікаўлюся таемнымі таварыствамі: масоны, розэнкрэйцары, ілюмінаты. Мне ўсё гэта цікава, але ваша загадка занадта складаная і я не магу дадаць нічога да сказанага Баранаўскасам...

Віка, пры ўсёй сваёй стрыманай грацыі і спакойнай ветлівасці, не змагла схаваць на твары моцнага расчаравання.

– Не магу дадаць нічога, – зноў загаварыў Літвакас, – акрамя сцвярджэння, што ў пасланні перададзена зашыфраваная інфармацыя пра месцазнаходжанне нейкага артэфакта.

Віка ўскінула вочы, і яны імгненна загарэліся цікаўнасцю. Прафесар сядзеў, склаўшы рукі на тоўстым жываце, з самым каменным тварам, які толькі мог адлюстраваць. Праз секунду ён гучна зарагатаў, закінуўшы галаву назад.

– Усё ж у наш час моладзь глядзіць занадта шмат фільмаў, – хіхікаючы, прамовіў Літвакас. – Нават калі тое, што вы мне прынеслі сапраўднае, наўрад ці расшыфраваўшы пасланне, вы знойдзеце скарб масонаў. Баранаўскас занадта наіўны і лёгка ўзяў на веру вашыя доказы... Зрэшты, пакіньце фатаграфіі і тэкст тут, калі я змагу нешта зразумець, то абавязкова паведамлю вам. Толькі той хто выкрыў таямніцу прыроды ведае, што на самой справе стварыў новую. Жадаю прыемнага дня, Вікторыя.

Віка, секунду падумаўшы, устала і, пакінуўшы фатаграфіі на сталe, пайшла да дзвярэй. На твары яе была ўсмешка, якая, праўда, не вельмі хавала яе расчараванне. Павярнуўшыся на парозе і паціснуўшы руку, працягнутую ёй прафесарам, дзяўчына сказала:

– Што ж, гэта было прыемнае знаёмства і карысная размова. Прабачце, што патурбавала, дзякуй, што аказалі дапамогу. Калі ласка, дайце ведаць, калі вы нешта зразумеце, і можаце не сумнявацца ў сапраўднасці артэфактаў. Я дык зусім не шукаю скарб, але расшыфраваць гэта пасланне, зразумець, што хацеў сказаць нам аўтар, якім, як ведаць, мог быць сам кароль... Хіба гэта не значная справа?

– Так-так, так-так, – зачасціў Літвакас, – усяго найлепшага, паненка. Апошніяе слова ён сказаў па-літоўску.

Зачыніўшы за гасцяй дзверы, Літвакас яшчэ доўга стаяў на адным месцы, як чалавек пагружаны ў гіпноз. Затым ён ляпнуў сабе па каленях, ды вярнуўся да стала.

Сонечны дзень у Вільні між тым паволі падыходзіў да канца. Вікторыя спакойнай хадой пайшла ў бок сваёй здымнай кватэры. Увайшоўшы дадому, яна выявіла, што яе саарандатараў – двух дзіўных дзяўчынак студэнтак – яшчэ няма. У гэты момант у яе зазваніў тэлефон.

– Алё, – сказала Віка, калі паднясла трубку да вуха.

– Алё. Гэта Літвакас, Віка. М-м-м-м, я хацеў бы парэкамендаваць вам аднаго спецыяліста па вашым пытанні, выдатнага гісторыка з Мінска. Дакладней, можа ён і не зусім спецыяліст менавіта па вашай, так бы мовіць, справе... м-м-м-м, але гэта чалавек захоплены гісторыяй,

вялікіх ведаў хлопец. Яго клічуць Уладзімір, ён можа дапамагчы ў пошуках. Запішыце каардынаты...

Праз хвіліну дзяўчына запісала дадзеныя пратэжэ Літвакаса, а потым увайшла ў сацыяльную сетку і пакінула аднаму з фрэндаў наступнае паведамленне:

«Мечык, я паразмаўляла з Літвакасам. Нажаль, амаль нічога.:(»

Глава 3. Трыкутнік караля

Дарога ад Мінска да Гродна – дакладна не самая доўгая на свеце. Але калі яе прарабіць на старэнькім «карчы», то яна можа стаць доўгай і маляўнічай. Уладзімір і яго зялёны аўтамабільчык былі ўжо ў Шчучынскім раёне, дзе дарогу абступаюць, з двух бакоў, старыя, калматыя, іглічныя дрэвы.

Больш за месяц таму мінчуку ў інтэрнэце напісала дзяўчына і, распавёўшы, што яго парэкамендаваў, як добрага гісторыка, прафесар Міхаілас Літвакас, прапанавала супрацоўніцтва. Жыць меркавалася ў Гродне, наведаць якое, Уладзімір заўсёды быў не супраць, тым больш, што паказаныя яму анлайн здымкі знойдзеных артэфактаў былі для яго сапраўды ашаламляльнымі.

Аказалася, што яны ўжо знаёмыя завочна з гэтай дзяўчынай бо знаходзяцца ў адной групе ў сацыяльнай сетцы. Акрамя таго, у даследаванні павінен быў удзельнічаць і іншы па чутках знаёмы Уладзіміру гісторык з Гродна.

«Гэта будзе выдатна...» – думаў Уладзімір, уціхамірваў малапакорны аўтамабільчык на павароце.

Выйшаўшы на прамую, ён трохі расслабіўся і нават падумаў уключыць магнітолу, такую ж старую, як і сама машына. Гэта быў рарытэт, які працуе на касетах, іх Уладзімір спецыяльна вышукваў, дзе толькі мог. Ён быў настроены пазітыўна і, пасвістваючы, падкінуў пальцамі выпел хакейнага клуба з Маладзечна, які боўтаўся на люстэрку задняга віду...

Драм!!! Цяжкі ўдар у бок аўтамабіля скалануў легкавік. Ззаду нешта пакацілася, а Уладзіміра матнула ў бок. Рэзка націснуўшы на тармазы, ён даволі хутка спыніў машыну і выбег з яе. На дарозе цямнела нешта... Нешта якое нагадвала вялікага звера.

«Мядзведзь...» – чамусьці пранеслася ў галаве Уладзіміра.

Наблізіўшыся, ён адразу ж адчуў сябе па-дурному з-за гэтай здагадкі. Ляжачы на дарозе звер быў, вядома, значна менш мядзведзя, але ўсё ж на вока важыў не менш за сто кілаграм. Вялікіх памераў кабан ляжаў на дарозе, і не падаваў ніякіх прыкмет жыцця. Вочы жывёліны былі зачыненыя. Уладзімір застыў на месцы, пільна гледзячы на звера і не ведаючы, што рабіць. Нечакана яго ўвагу адцягнуў далёкі гук выбуху за лесам, відаць, гэты гук зыходзіў з прыхаванай там вёскі. Апусціўшы галаву і зноў пільна паглядзеўшы на ляснага госця, Уладзімір працягнуў да яго руку... У тую ж секунду кабан расплюшчыў вочы, зароў, і рэзка матнуў ікластай галавой, пры гэтым ледзь не ударыўшы чалавека ў калена. Адскочыўшы ад нечаканасці далёка ў бок, Уладзімір пачуў ліхаманкавы стук уласнага сэрца. Вяпрук між тым узняўся і пабрыў у лес.

Падышоўшы да машыны Уладзімір, да свайго здзіўлення, не знайшоў увагнутасць на крыле. Гэта палепшыла яго настрой. Вярнуцца ў салон, завесці матор, уключыць музыку: усё гэта стала справай адной хвіліны. І вось ужо зялёны аўтамабільчык зноў на шляху.

«У старажытнасці варажбіты выкарыстоўвалі жывёл для прадказанняў, цікава, што б на іх варажбіцкі погляд азначаў бы ўдар дзіком у стары корч...» – думаў Уладзімір. Ад гэтых думак ён развесаляўся яшчэ больш і ў выдатным настроі заехаў на вуліцы Гродна.

Шэрая смуга туману пакрывала старадаўні горад. Зіма, пазбаўленая пакладаў снегу і моцнага холаду, панавала ў ім. Адны людзі былі апранутыя ў зімовыя курткі, іншыя – ледзь не ў летнія ўборы. Тратуары здаваліся намаляванымі цёмнымі фарбамі па грубым палатне, а яшчэ далей, праз туман, праступалі абрысы храмаў, якія здаваліся нейкімі прывіднымі замкамі ў змрочных далінах.

Хлопец і дзяўчына стаялі ў скверы Фары Вітаўта. У тры гадзіны дня, яны ўбачылі, як з боку вуліцы Замкавай у сквер увайшоў цёмнавалосы чалавек з невялікай барадой, апрануты ў армейскага пакрою паліто. Ён прыпаркаваўся непадалёк і цяпер ішоў паспешлівым крокам да помніка, каля якога павольна хадзіла маладая пара. Падышоўшы да іх, чалавек сарамліва ўсміхнуўся і, працягнуўшы кожнаму з іх руку, два разы сказаў:

- Уладзімір. Рады пазнаёміцца.
- Віка, – адказала дзяўчына, – вельмі прыемна.
- Мечыслаў, – сказаў яе таварыш.

Знаёмства ў рэальным свеце людзей ведаючых адзін аднаго толькі праз інэт – можа быць вельмі цікавым, як і пачатак інэтавай перапіскі людзей, якія ведалі да гэтага адзін аднаго толькі ў жыцці.

Праз трыццаць хвілін усе трое сядзелі з ноўтбукам у адным з гарадскіх кафэ. Адарваўшыся ад кавы, Уладзімір сказаў:

– Пакуль я ехаў да вас мяне ледзь не пратараніў дзік. Гэта быў самы ўражальны кантакт з прыродай у маім жыцці.

Віка і Мечык змяніліся ў твары.

– А ў мяне... – выпалілі яны адначасова.

Мечык усміхнуўся і памаўчаў, даючы зразумець Віцы, што яна можа працягваць.

– А ў мяне, – працягнула Віка, – таксама быў, так бы мовіць, кантакт пакуль я сюды ішла. Матылёк, і, здаецца, гэта рэдкі матылёк – вачніца. Велізарная проста! І яна ж начная, але прыляцела днём і кружылася ля майго твару вельмі доўга. І падумайце, матылёк зімой! Падаў лёгкі сняжок, калі ён зляцел да мяне.

Апошнія словы дзяўчына сказала трохі бянтэжачыся сваіх вялікіх ведаў аб матылях.

– У мяне была кніжка, ну... аб матылях, – патлумачыла яна, збянтэжыўшыся яшчэ больш.

Мечыслаў усміхнуўся і бразнуў лыжкай аб кубак з капучына. Яму таксама было што раскажаць, і ён адсунуў сваю каву трохі далей.

– Я ішоў сюды... – пачаў Мечык, – у гэты момант яго ўвагу прыцягнуў чалавек, які сядзеў за барнай стойкай, непадалёк ад іх століка. У яго была настолькі невыразная знешнасць, што Мечыслаў, будучы мастаком, не змог бы намаляваць яго партрэт нават з натуры. Гэты чалавек пільна назіраў за іх кампаніяй, але тут жа уткнуўся ў свой келіх з віном, калі гісторык затрымаў на ім погляд.

– Ну дык вось, я ішоў сюды, – працягнуў малады чалавек, выкінуўшы невыразнага наведвальніка бара з галавы, – міма бернардынскага касцёла. І тут да мяне зляцеў сокал, што жыве там, за статуяй святой Алёны.

Віка заківала галавой у знак таго, што таксама ў курсе пражывання сокала ў самым цэнтры горада.

– Там парачка сокалаў, у іх нават ёсць імёны, – дадаў гісторык.

– Але самае дзіўнае, што ён проста пераследваў мяне гэты сокал. Вось гэтая драпежная птушка проста такі ледзь не кідалася мне пад ногі. Ён быў такі... ну... незвычайны. Мінакі на гэта глядзелі як на цуд нейкі. І не ведаю, хіба яны не ляцяць на зімоўку?

«Як бачна не мяне аднаго пераследвала жывёла. Можа быць, я і нездарма ўспомніў пра старажытных прадказальнікаў... Мда уж...» – пранеслася ў галаве Уладзіміра, і ён сербануў яшчэ кавы.

Троіца маўчала, абдумваючы тое, што з імі здарылася. Мінчук вырашыў перайсці да мэты свайго візіту, ды сказаў:

– І што ж у вас за археалогія цікавая, раскажыце, калі ласка.

Віка разгарнула да госьця ноўтбук, на экране якога былі здымкі знаходак Мечыслава.

– Фоткі артэфактаў я ўжо і так бачыў, – сказаў малады чалавек. – Спадзяюся, я змагу ўбачыць гэтыя любаты і ў рэальнасці?

– Зразумела, – прамовіў Мечыслаў, жуючы круасан.

– Я так разумею, – сказаў Уладзімір, – што галоўная наша задача расшыфраваць гэты рукапіс з бутэлькі, то бок пасланне скрозь стагоддзі ад Панятоўскага.

Маладыя гарадзенцы кінулі.

– Пакажыце яго, – дадаў мінчанін.

Віка шчоўкнула па клавiятуры ноўтбука і перад гісторыкам паўстал фотаздымак пергаменту з надпісам. Уладзімір ведаў яго на памяць, з таго часу, як ён атрымаў паведамленнем на сваю старонку ў сацыяльнай сетцы гэты тэкст, ён столькі разоў яго чытаў, што мог бы распавесці яго нават прачнуўшыся ад удару грому, але фота пергаменту бачыў упершыню. І яго зрабіла на яго вялікае ўражанне. Прабываючы тэкст вачамі, ён чытаў:

«Рыцар Salsinatus імёны свае ў трыкутнік склаў. Пастаў абраных па імёнах на месцы іх у дзень прыходу рыцара ў свет зорная карта яго сонцам на сонца пакажа ў імёнаў трыкутнік. Адказ у імёнах абраных складзеных разам атрымаеш ты. На Шуканым знойдзеш яго ў дзень прызначаны»

– Пергамент проста магiчны, – сказаў Уладзімір услых.

– Імёны свае ў трыкутнік склаў... – прамармытаў Мечыслаў.

– Як можна скласці імёны ў трыкутнік? – спытаў Уладзімір.

– І дзе можа быць гэты трыкутнік? – дадала Віка.

– Гаворка пра трыкутнік, відавочна, нездарма, – сказаў Уладзімір, – гэта адзін з сымбальў розэнкрэйцараў...

– А мы ведаем ужо, што на капсуле знак розэнкрэйцараў і што кароль Панятоўскі быў масонам, – сказала Віка.

– І акрамя таго цікавіўся і розэнкрэйцарамі, – дапоўніў Уладзімір.

– Можа быць, гаворка пра нейкую... мапу, – выказала здагадку Віка. – Дзе можа быць намалёваны трохкутнік? Гэта павінна быць нешта накшталт карты, карты на якой ёсць імёны.

– Тут гаворка пра імёны Панятоўскага, раз гэта ён рыцар Salsinatus, – прамовіў Уладзімір.

Ён пачухаў патыліцу, зрабіў глыток кавы і працягнуў:

– Але што гэта за імёны?

– Станіслаў і Аўгуст? – зноў выказала здагадку Віка.

– Ці гэта нейкія іншыя імёны. Якія яшчэ былі імёны ў Панятоўскага? – спытаў Уладзімір.

– Salsinatus – яго таемнае імя, – сказала Віка.

– У яго манаграме «S A R» апошняя літара R, – дадаў Уладзімір.

– Гэта Rex, на лацінскай значыць кароль, – сказаў Мечыслаў.

– Так-так, менавіта так, – пацвердзіў Уладзімір. – І мёнаў у караля, выходзіць, даволі шмат і гэта толькі тыя, што вядомыя нам, але дзе тая карта, ці нешта накшталт яе, на якой можна скласці яго імёны разам? Ну і, мабыць, гаворка аб трох яго імёнах.

– Так, бо ў трыкутніка тры бакі і тры кута, можа быць павінна быць роўна тры імені, – сказаў Мечыслаў.

– Але як выбраць тры з усіх тых яго імёнаў, якія нам вядомыя? – спытала Віка.

Мечыслаў пагрузіўся ў роздумы. Кожны раз, калі ён чытаў тэкст з пергаменту, яго не пакідала думка, што ён бачыў дзесьці, у нейкіх гродзенскіх гісторыкаў, нешта пра трохкутнік неяк звязаны з каралём Панятоўскім. Ён з усёй сілы зажмурыўся і рэзка раскрыўшы вочы, паглядзеў на Віку. На шыі ў яе вісела срэбнае ўпрыгожванне трохкутнай формы, з трыма чырвонымі каменьчыкамі па краях. Рашэнне прыйшло да яго ў адну секунду, кавалачкі мазаікі, якія ён ніяк не мог падабраць з цёмных закуткаў памяці, склаліся ў адно цэлае.

– Так, я зразумеў! – не вельмі гучна усклікнуў малады чалавек, прымусіўшы кінуць падзроны позірк на яго твар афіцыянтку, якая праходзіла міма.

Забраўшы ў здзіўленага Уладзіміра ноўтбук, Мечыслаў пачаў кльпаць клавiшамі, і праз дзве хвіліны разгарнуў яго да таварышаў, якія сядзелі са здзіўленымі, але поўнымі надзеі тварамі. Перад імі з'явіўся спадарожнікавы здымак Гродна, з намалёваным на ім амаль правільным трыкутнікам. Па кутах гэтага трыкутніка былі размешчаны літары С А П.

– Вось гэты трыкутнік рыцара Salsinatus, – заявіў Мечык. – Калі злучыць на карце Гродна тры каралеўскія рэзідэнцыі, якія адпавядаюць імёнам караля, то атрымаецца вось такі трохвугольнік, як бачыце, ён яшчэ і з амаль роўнымі бакамі, значыць: усе тры рэзідэнцыі на амаль роўнай адлегласці адна ад адной – гэта не выпадковасць.

Мечыслаў паказаў на літару С у аднаго з куткоў трыкутніка.

– Гэта сядзіба Станіславава, адпаведная імені Станіслаў. Далей... – гісторык перасунуў палец, – А – сядзіба Аўгустова, адпаведна Аўгуст, далей... – Мечык пераклаў палец на апошні кут трыкутніка, – сядзіба Панямунь, першая літара П, як у прозвішчы Панятоўскі. Станіславава, Аўгустова, Панямунь – Станіслаў Аўгуст Панятоўскі. Эўрыка! – трыумфаваў гісторык.

– Вось гэта і ёсць імёны складзеныя рыцарам у трыкутнік, – дадаў Мечыслаў, трохі супакойшыся.

– Ты маеш рацыю, я ўпэўненая! – радасна сказала Віка.

– Так, гэта ўжо нешта, пачатак пакладзены, – усміхаючыся, прагаварыў Уладзімір.

У гэты момант Мечык зірнуў на невыразнага чалавека з куфлем віна. Той працягваў сядзець і піць, але ўжо, здавалася, не звяртаў на кампанію ніякай увагі.

– А давайце з'ездзім у гэтыя сядзібы і паглядзім, – прапанаваў Мечыслаў.

Маладыя людзі расплаціліся і адправіліся ў сядзібу Станіславава. Невялікі палац з манэграмай караля, старыя дрэвы, рэшткі брамы і два флігелі. Перад галоўным фасадам вытанчанай рэзідэнцыі, у вестыбюлі якой сябры агледзелі дзве шыкоўныя старадаўнія печы ў стылі неаготыкі. Далей яны наведалі Панямунь. У гэтай сядзібе гісторыкі бачылі знявечаную прыбудовамі неагатычную капліцу, невялікі будынак, які паходзіў на дом Міцкевіча ў Наваградку, і сам палац караля, ад якога мала што засталася. Сябры таксама не адмовілі сабе ў задавальненні спусціцца ў велізарны яр, які раскінуўся побач з былой рэзідэнцыяй. Напрыканцы яны адправіліся за Нёман, у сядзібу Аўгустова. Каралеўскі палац у ёй не захаваўся, але на месцы была капліца, пабудаваная арыстакратамі, якія валодалі сядзібай пасля караля. Гэтая невялікая капліца з купалам, уяўляла з сябе рэдкі тып пабудовы – схаваная ратонда. Яна была прамавугольнай звонку, а яе зала – круглай.

Затым маладыя людзі зазбіралася дадому. Уладзімір павінен быў жыць у Мечыслава. А Віка адправілася ў дом, дзе жыла падчас рэдкіх прыездаў з вучобы, калі яна пакідала Вільню, ды вярталася да роднай Гародні.

Халодны вечар надыходзіў у горадзе, і запаленыя агеньчыкі быццам бы праціналі кожнага, хто праходзіў міма іх наскрозь. Густое, сырое паветра поўзала пад адзеннем, напаўняючы сабою лёгкія людзей, якія спяшаліся дадому з працы, ды шчыкала ім вочы. Туман згусцеў і гуляў са святлом, маючы тысячы светлавых снапоў, якія ахіналі вуліцы як павуцінне гіганцкага павука, які стаіўся, недзе на дахах гмахаў, поўных людскіх постацяў, што мільгалі ў яркіх, святлівых вокнах.

Пару разоў, сярод туману, дзяўчыне здавалася, што за ёю ідзе нейкі чалавек і чамусці ўспамінаўся прафесар Літвакас. Нарэшце, павольныя крокі Вікі пачуў яе родны дом – вялікі чырвоны гмах, у элітным раёне.

Віка была з добрай і нябеднай сям'і, не пазбаўленай цягі да прыгожага. Бацька яе быў мастаком і, мабыць, таму сама Віка выдатна малявала. З дзяцінства дзяўчынкі цягнулася да ўсяго прыгожага і была напорыстая ў вучобе.

Зайшоўшы дадому і распрануўшыся, дзяўчына адправілася ў душ. Праз паўгадзіны, ахінуўшы сваю вытанчаную фігурку ў белы пухнаты халат, яна зайшла ў спальню, дзе стаяў яе вялікі зручны ложкак. Побач ляжала кніга Эдгара По, раскрытая на вершы «Сон у сне». Яна бачыла, што ўсё вакол як быццам расплывалася. Звычайна да яе не прыходзілі сны, але на гэты раз, як толькі яна закрыла вочы, яе святломасць правалілася ў мутны вір...

Глава 4. Сон Вікі

Вялікая авальная зала была слаба асветлена свечкамі, патрэскаўчымі ў пазалочаных падсвечніках. У прыгожым разьбяным крэсле, паклаўшы ногі ў ботах на аксамітную падушку з кутаскамі, сядзеў чалавек, які здаваўся пагружаным у глыбокі роздум. Серабрыстыя пасмы на яго галаве рабілі яго падобным на сівога старога, які успамінае дзянькі бесклапотнай маладосці. Шаўковыя адзення і ордэн у выглядзе зоркі, на грудзях, паблісквалі ў паўзмроку. Ён церабіў пальцамі карункаваю хустку. У чалавека былі вялікія вочы і арліны нос. На некаторай адлегласці ад яго, у поўнай павагі паставе, стаяў стары чалавек з вялікімі вусамі, падпяразаны велізарным, вышытым золатам, поясам. Можна было здагадацца, што гэта падданы таго, хто сядзеў у крэсле.

– Ваша Вялікасць, – мякка сказаў вусаты слуга па-польску, – той, каго вы маеце ласку чакаць – тут.

Кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі, не перастаючы церабіць пальцамі хустку і не паднімаючы позірку, ціха адказаў:

– Хай увойдзе.

Праз некалькі імгненняў у зале ўжо стаяў худы чалавек, у дзіўным, не па модзе таго часу, строі, з вусамі і барадой, доўгім носам, вялікімі вачыма. Ён злёгка пакланіўся каралю.

– Вось вы і прыйшлі, – сказаў Панятоўскі, падняўшы погляд на гасця. – Пакіньце нас адных.

Вусаты ў залатым поясе і яшчэ адзін слуга, які стаяў ля мармуровай статуі, пакланіліся і выйшлі, зачыніўшы за сабою дзверы. Нейкі час у пакоі была амаль поўная цішыня. Было чуваць крокі прыслугі і гасцей караля за дзвярыма. Адна са свечак стала вэндзіць і мігацець. Кароль глядзеў на яе танцуючы агеньчык і працягваў церабіць карункаваю хустачку. Нарэшце, адклаўшы яе ў бок, ён паклікаў гасця да сябе жэстам рукі і ціха вымавіў:

– Падыдзіце бліжэй, Панурыш. У гэтым палацы і наогул ва ўсіх маіх палацах, столькі вушэй, што кожны мой ўдых і выдых апісваецца і адпраўляецца імператрыцы наўпрост у Пецярбург. І хоць мы з вамі будзем абмяркоўваць мае асабістыя справы, а не... – тут кароль ўзвысіў голас, – барані нас Усявышні, не бунт жа... – ён зноў стаў гаварыць ціха, – мне б хацелася, каб нашу справу ведалі толькі мы. Мы паглядзім, ці ажыццявіцца маё жаданне.

Кароль рухам вачэй паказаў на крываногі пуф, мяккае сядзенне якога было абцягнута чырвоным аксамітам, і калі яго гасць падышоў, зняў з пуфа чорны кій са сярэбранай булавешкай і сказаў:

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.